

Allegazzjonijiet dwar l-ewwel Banda u Mro. Indri Borg

Kitba ta' Philip Balzan

Kull tant żmien jinkitbu allegazzjonijiet nieqsa minn provi u li jinjoraw fatti storiċi li ġew stabbiliti minn dokumenti awtentiċi. Hekk per eżempju f'April 2003 fil-gurnal The Sunday Times deher artiklu mhux iffirmat li għamel dawn l-allegazzjonijiet (maqlubin liberament ghall-Malti u kkwotati hawn taħt):

Kwotazzjoni A: “*Meta waqqaf il-Banda de Rohan, l-ewwel banda fil-gżejjer Maltin, Indri Borg ...*”

Kwotazzjoni B: “*It-tieni (innu miktub minn Indri Borg) inkiteb fl-1863 biex jindaqq mill-banda tiegħu, il-Banda de Rohan,(li dak iż-żmien kienet tissejja La Società Filarmonica del Zebbug). Fil-fatt din kienet l-unika li kienet iddoqq matul il-festa ta' San Filep go Haż-Żebbuġ f'dawk is-snin.*”

Kwotazzjoni C: “*Borg idderiega ‘il-Banda de Rohan għal-12-il sena (1860-1872).’ L-ewwel banda nazzjonali twaqqfet f’Haż-Żebbuġ mill-magħruf Vallettan Maestro Indri Borg fl-1860. Din kienet il-bidu ta’ kull banda li teżisti u li għad ikun hawn fil-futur.’ (P.P.Castagna – L-Istorja ta’ Malta u l-Gżejjer tagħha. Castagna għex fi żmien Borg).*”

Kwotazzjoni C: “*Indri Borg kien miżżewwiegħ u ibnu Giuseppe mexa fuq il-passi ta’ missieru u dderiega kemm -il banda.*”

Kitba bhal din ma tistax tithalla għaddejja bla tweġiba. Se nagħmel biss osservazzjonijiet

fattwali mingħajr kummenti żejda jew opinjonijiet:

1. Robert Mifsud Bonnici fil-ktieb tieghu “Storja tal-Mużika f’Malta u Ghawdex” f’paġna 13 iġib stampa ta’ inciżjoni li turi banda ddoqq fil-Belt Valletta fit-18 ta’ Diċembru 1847 bhala parti miċ-ċelebrazzjoni tal-hatra ta’ Rt. Hon. Richard More O’Ferrall bhala Gvernatur. Il-bandisti jidħru liebsa eleganti bis-surtun u jidher ukoll palk tal-banda mżejjen. Skond l-awtur li huwa magħruf għar-riċerka li għamel dwar l-istorja tal-mużika fil-gżejjer Maltin, din kienet banda Maltija. Sfortunatamente isimha mhux magħruf bħalma mhux magħruf x’sar minnha.
2. Fl-arkivji tal-Knisja Parrokkjali ta’ Haż-Żebbuġ, żewġ regiести differenti jsemmu banda wahda biss b’isimha: ‘Banda di San Filippo’ bhala li kienet tiehu sehem fil-festa ta’ San Filep f’Haż-Żebbuġ, u juru wkoll il-hlasijiet li kienu jsiru lid-dirigenti tagħha għas-servizzi li tkun tat. Dawn ir-regiести huma tal-prokuratur tal-festa ta’ San Filep u tal-prokuratur tal-festa tal-Madonna tal-Karità. L-eqdem data meta jidher isem din il-banda f’dawn il-kotba hija s-sena 1851.
3. F’dawn iż-żewġ regiести xi drabi jidher l-isem tal-‘Banda di San Filippo’ biss, u drabi ohra jorbtu isem il-‘Banda di San Filippo’ ma’ isem id-direttur tagħha li fil-fatt ikun qed jiġbor il-hlas mingħand il-prokuratur. Mro. Filippo Galea huwa l-ewwel surmast li huwa marbut ma’ din il-banda b’dan il-mod. Huwa halla riċevuti

- ghal hlasijiet li rċieva f’isem il-‘Banda di San Filippo’ fl-1856 u fl-1857. Huwa jissemma b’ismu almenu sitt darbiet bejn l-1854 u l-1861 meta Indri Borg ha postu.
4. Il-ktieb ta’ P.P. Castagna hareg fl-1888 u jittratta kważi fuq kull aspett tal-hajja u ta’ l-Istorja Maltija. Hija haġa naturali li l-awtur kellu joqghod fuq terzi persuni għal hafna mill-informazzjoni li ġabar. Dan kien il-kawża li kultant halla informazzjoni nieqsa jew mhux čara għal kollox u xi drabi anke żbaljata. Fil-kas imsemmi fil-kwotazzjoni C, l-awtur jonqos li jsemmi isem il-banda li hu jiddistingwiha bl-aġġettiv ta’ ‘l-ewwel banda nazzjonali’. Din tinhass bhala haġa stramba aktar u aktar meta tiftakar li qed jitkellem fuq xi haġa li ġrat fi żmienu, sakemm ma naċċettawwx il-possibiltà li dan it-tagħrif twassallu hafna snin wara li kien gara. Wara kollox il-ktieb hareg tmienja u għoxrin sena wara t-twaqqif ta’ din ‘l-ewwel banda nazzjonali’ li hu jsemmi. Jista’ anke jagħti l-kas li żbalja s-sena.
 5. Matul is-snin sittin tad-dsatax-il seklu is-sehem tal-‘Banda di San Filippo’ u tas-socjetà tagħha fil-festa ta’ San Filep f’Haż-Żebbuġ huma dokumentati kemm-il darba. Dan jidher kemm miż-żewġ registri tal-Parroċċa ta’ Haż-Żebbuġ digà msemmija u anke minn ittra mibghuta mill-Arċipriet ta’ Haż-Żebbuġ Rev. Francesco Borg fit-3 ta’ April 1864 lis-Soċjetà tal-‘Banda San Filippo’ biex jirringrazzjaha ghall-ghajnuna li tatu fil-ġbir ta’ flus biex issir l-istatwa ta’ San Filep tal-fidda.
 6. Fil-bidu ta’ dawn is-snin sittin f’Haż-Żebbuġ niltaqgħu ma’ orkestra (mhux banda) mwaqqfa minn Maestro Angelo Galea. Imma din kellha hajja qasira.
 7. Giuseppe iben Indri veru li mexa fuq il-passi ta’ missieru u fl-1868 sar it-tielet surmast tal-Banda ta’ San Filep ta’ Haż-Żebbuġ.

Nota: Din il-kitba (iżda bl-Ingliż) dehret fis-‘Sunday Times’ tat-18 ta’ Mejju, 2003.